

NASDAQ OMX STOCKHOLM AB

ÖVERVAKNING AV REGELBUNDEN
FINANSIELL INFORMATION 2013

+

+

+

NASDAQ OMX®

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
INLEDNING	3
BÖRSENS ORGANISATION OCH GENOMFÖRANDE AV GRANSKNINGEN	4
ÄRENDEHANTERING	4
BEDÖMNING AV INFORMATION	5
SANKTIONER	5
RAPPORTERING	6
UPPFÖLJNING	6
URVAL 2013	7
UPPLYSNINGAR I ÅRSREDOVISNING	10
EUROPEISKT SAMARBETE	10
FOKUSOMRÅDEN FÖR ÅRSREDOVISNINGAR 2013	11
BÖRSENS IAKTTAGELSER	12
RESULTAT AV ÅRETS GRANSKNING	13
DISCIPLINÄRENDEN UNDER 2013	13
KRITIKÄRENDEN UNDER 2013	14
PÅPEKANDEN	14
NOTERINGAR PER STANDARD	15
ÖVRIGA KOMMENTARER	19
KONTAKTUPPGIFTER	23
KONTAKTUPPGIFTER TILL BOLAGSÖVERVAKNINGEN	23
PUBLICERING PÅ BÖRSENS HEMSIDA	23

INLEDNING

NASDAQ OMX Stockholm ("börsen") har i uppdrag att hantera övervakningen av finansiell information från de noterade bolagen på börsen. En del av detta uppdrag består i att varje år lämna en slutrapport kring den granskning som börsen har genomfört under året och vad denna har resulterat i. Detta följer av bestämmelser i 16 kapitlet i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden samt i Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2007:17). Börsen publicerar sin slutrapport innan årsskiftet för att ge de noterade bolagen möjlighet att anpassa sin kommande redovisning utifrån de synpunkter som övervakningen har genererat. En preliminär iakttagelseskrivning skickades redan den 23 september 2013 till alla noterade bolag.

Granskningen 2013 har omfattat årsredovisningar från 94 bolag samt merparten av de delårsrapporter som har publicerats av samtliga noterade bolag. Granskningen har i första hand skett i förhållande till bestämmelserna i IAS-förordningen och årsredovisningslagen. I börsens uppdrag ingår att samtliga noterade bolag ska vara föremål för granskning under en femårsperiod¹. Detta innebär att några bolag av årets urval nu har granskats för andra gången.

Av årets genomgång framgår det att de flesta områden för kritik och påpekanden avser IAS 36 (Nedskrivningar), IFRS 8 (Rörelsesegment) och IAS 1 (Utformning av finansiella rapporter). Brister i efterlevnaden av upplysningskraven för nedskrivningstester av goodwill följer den europeiska trenden, vilket för ESMA² har varit anledning att genomföra en undersökning av praxis bland noterade bolag i Europa³. Börsen konstaterar att upplysningar om nedskrivning fortfarande utgör merparten av bristerna varför dessa kommer att prioriteras vid nästa års granskning.

Det pågår en debatt för att minska antalet upplysningar i finansiella rapporter och förbättra upplysningarna till att bli mer företagsspecifika. Som framgår längre fram i rapporten är detta ett prioriterat område för nästa års undersökning eftersom ESMA anser att en del förbättringar redan kan ske idag utan att standarden behöver ändras. Börsen delar denna uppfattning och återkommer om det närmare i avsnittet "*Upplysningar i årsredovisning*" rapporten (se sidan 10).

Börsen har beslutat att avskaffa de nuvarande kraven på ett upprätta kvartalsrapporter i enlighet med IAS 34. Syftet med ändringen är att minska den administrativa bördan för noterade bolag och att uppmuntra till långsiktighet i investeringar. Ändringen är en följd av de ändringar som gjorts i EUs öppenhetsdirektiv. Istället för kvartalsrapporter kan delårsredogörelse i enlighet med börsens "*Vägledning för upprättande av Delårsredogörelse*" avges. Det finns dock inget som hindrar koncerner att även fortsättningsvis publicera kvartalsrapporter i enlighet med IAS 34. En halvårsrapport och bokslutskommuniké enligt IAS 34 kommer även fortsättningsvis att krävas.

Det har en längre tid pågått en diskussion kring hur redovisningstillsynen ska bedrivas. Regeringen har per den 28 november 2013 tillsatt en utredning som ska analysera och i förekommande fall lämna lagförslag till hur den framtida redovisningstillsynen bör organiseras. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2014. Börsen kommer således att ansvara för nästa års undersökning av efterlevnaden av IFRS i de finansiella rapporterna.

ESMA har under året publicerat ett nytt förslag⁴ som ska ersätta de gamla rekommendationerna av CESR om hur tillsynen ska utformas. En av ändringarna enligt det nya förslaget är att tillsynen av efterlevnaden av IFRS inte ska utföras av en reglerad marknadsplats. Förslaget har varit på remiss fram till den 31 oktober 2013. Det kommer att ta några månader innan ESMA publicerar de definitiva riktlinjerna.

En engelsk sammanfattning av rapporten kommer att lämnas till det europeiska tillsynsorganet EECS⁵ inom ESMA och därtill finnas tillgänglig på börsens hemsida. Iakttagelserna i rapporten har tidigare redovisats vid ett seminarium

¹ FFF2 2007:17, 5 kap. 14§.

² European Securities and Markets Authority

³ European enforcers review of impairment of goodwill and other intangible assets in the IFRS financial statements (January 2013, ESMA/2013/2).

⁴ Consultation Paper "*ESMA Guidelines on enforcement of financial information*" (19 juli, ESMA/2013/1013)

⁵ European Enforcers Coordination Sessions.

anordnat av börsen den 22 november 2013. Presentationsmaterialet från detta tillfälle finns på börsens webbplats, under avsnittet redovisningstillsyn⁶.

Börsens organisation och genomförande av granskningen

Övervakningen av finansiell rapportering hanteras av börsens bolagsövervakning. För att kunna hålla hög kvalitet på granskningen anlitar börsen också extern expertis. Deras åtaganden är reglerade i särskilda avtal avseende omfattning, kostnad, intressekonflikter och tystnadsplikt. Det är dock alltid börsen som tar beslut i varje ärende och sköter kommunikationen med de noterade bolagen.

Granskningen utförs för att säkerställa att bolagens information står i överensstämmelse med börsens regelverk för emittenter. Detta innebär att informationen också ska vara upprättad i enlighet med lagar och andra förordningar (av EU antagna IFRS samt enligt god redovisningssed för aktiemarknadsbolag). Därmed uppfylls också EU direktivets syfte att skydda investerare och främja en enhetlig tillämpning av IFRS.

De bolag som omfattas av den regelbundna finansiella övervakningen är bolag som har överlåtbara värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad i enlighet med lagen om värdepappersmarknaden 16 kap. Granskningen omfattar årsredovisningar och kvartalsrapporter för⁷ bolag med noterade aktier och årsredovisningar och halvårsrapporter för bolag med noterade skuldebrev.

För att skapa förutsättningar för en oberoende granskning har börsen tillgång till en referensgrupp med personer som har särskilda kunskaper kring finansiell rapportering från noterade bolag. Gruppen sammanträder vid behov för att diskutera särskilda frågeställningar som börsen vill ha ett oberoende utlåtande kring, t.ex. i samband med ärenden som kan komma att avgöras i börsens Disciplinnämnd. Under 2013 har det inte funnits behov av att sammankalla referensgruppen.

Ärendehantering

Enligt Finansinspektionens föreskrift⁸ ska varje bolag som har överlåtbara värdepapper upptagna till handel på NASDAQ OMX Stockholm granskas åtminstone en gång under en femårsperiod. Genomgången är nu i den andra femårsperioden vilket betyder att flera bolag granskas för andra gången. I dessa fall har börsen tagit hänsyn till tidigare kommentarer och synpunkter.

Den årliga granskningen startar med en urvalsprocess (se nedan). De bolag som ingår i årets urval erhöi i mars 2013 ett brev från börsen med information om att bolagets årsredovisning skulle granskas utifrån bestämmelserna i IFRS och årsredovisningslagen. Delårsrapporter för samtliga bolag bedöms löpande under året och granskas ytterligare när initial bedömning ger anledning till frågor.

Granskningen av den finansiella informationen görs av intern eller extern redovisningsexpertis. Börsen sammanställer de iakttagelser som granskningen genererar och meddelar dessa i ett första brev till bolaget utan någon bedömning av kategorier (se nedan). Klart oväsentliga brister i upplysningen följer normalt inte med. Det kan dock inte alltid bedömas om utelämnade upplysningar är i överensstämmelse med IFRS. Börsen har i sådana fall bett bolagen att redogöra på vilka grunder som de har valt att utelämnat upplysningarna.

⁶ Se sista sidan angående hänvisning till webbplats.

⁷ Kvartalsrapportering var obligatorisk för bolag upptagna till handel på NASDAQ OMX Stockholm 2013. Granskningen inkluderar även en genomgång av bokslutskommunikéer.

⁸ FFFS 2007:17 5 kap. 14§.

Bedömning av information

Baserat på ovanstående korrespondens gör börsen en bedömning i vilken mån bolaget har agerat i strid mot gällande regelverk samt graden av överträdelsen, framförallt kopplad till investerarnas möjlighet att värdera bolagets verksamhet med hjälp av den finansiella informationen. Vid denna bedömning tar börsen hjälp av tidigare beslut i EECSs databas och i vissa fall diskuteras frågan inom det europeiska samarbetsorgan EECS innan ett beslut tas (se sidan 10).

Utgångspunkten i efterlevnad av IFRS är bestämmelsen om väsentlighet som följer av IAS 8 punkt 5. Där anges att utelämnanden eller felaktigheter i redovisade poster är väsentliga om de, var för sig eller gemensamt, kan påverka de ekonomiska besluten som användaren fattar på basis av de finansiella rapporterna. Väsentligheten kan bero på storlek eller karaktär. För att tydliggöra detta delar börsen sin bedömning in i fyra kategorier:

1. Kategori 1, ingen anmärkning och/eller notering av mindre väsentlig art (övriga kommentarer).
2. Kategori 2, påpekande.
3. Kategori 3, kritik.
4. Kategori 4, prövning av Disciplinnämnden.

Kategori 1, Ingen anmärkning/Övriga kommentarer, innebär att ärendet avslutas utan anmärkning. Börsen kan dock delge bolaget noteringar av mindre väsentlig art, s.k. övriga kommentarer. Dessa ska dock enbart utgöra ett stöd för bolagets fortsatta redovisningsarbete och kräver inga åtgärder i förhållande till börsen.

Kategori 2, Påpekande, går något längre än de bestämmelser som framgår av Finansinspektionens föreskrift (FFFS 2007:17) där det endast finns en nivå, s.k. överträdelser. Bakgrunden till att införa en nivå till med påpekande grundar sig i att det enligt börsens erfarenhet ofta finns brister avseende gällande upplysningskrav. Påpekanden innebär att börsen har noterat brister i upplysningarna som inte är oväsentliga, men inte har den dignitet att det motiverar åtgärder enligt kategorierna 3 eller 4.

Kategori 3, Kritik, används när överträdelsen av regelverket av börsen bedöms som väsentlig och kan antas påverka investerarnas möjlighet att värdera bolaget eller dess finansiella ställning. Ärenden som avslutas med kritik publiceras i anonym form på börsens hemsida.

En slutskrivelse kan innehålla såväl påpekanden som kritik men kategoriseras utifrån den allvarligaste bedömningen.

Om ärendet bedöms medföra skada för investerarna (skaderekvisit) eller på annat sätt kan anses skada marknadens förtroende, lämnas ärendet över till Disciplinnämnden, kategori 4. Innan ett sådant överlämnande sker ska bolaget ges tillfälle att yttra sig över det anmärkningspåstående som börsen har för avsikt att rikta mot bolaget inför Disciplinnämnden.

Sanktioner

Beroende på överträdelsens art och väsentlighet kan börsen eller Disciplinnämnden:

- uppmana bolaget att anpassa sin redovisning i kommande årsredovisning,
- begära att bolaget går ut med en särskild rättelse, antingen i separat pressmeddelande eller i den kommande finansiella rapporteringen (nästa kvartalsrapport), eller
- i de fall överträdelsen påverkar marknadens bedömning av bolaget eller riskerar att skada investerare, begära att redan lämnad finansiell information omgående rättas och eventuellt⁹ publiceras på nytt.

De två sistnämnda kategorierna sker vanligtvis i kombination med kritik eller disciplinär åtgärd.

⁹ Eventuellt så länge viss osäkerhet råder om dess legala möjlighet.

Förutom påpekande eller kritik mot bolaget får börsen enligt Regelverket för emittenter, om överträdelsen är allvarlig, besluta om avnotering av bolagets finansiella instrument eller, i andra fall, ålägga bolaget ett vite motsvarande högst 15 gånger den årsavgift som bolaget betalar till börsen. Är åsidosättandet mindre allvarligt eller ursäktligt, kan börsen i stället för att ålägga vite eller avnotering meddela bolaget varning. Fråga om bestämmande av påföljd enligt detta stycke avgörs av börsens Disciplinnämnd.

Rapportering

I samband med att börsen sänder en skrivelse med kritik (kategori 3) eller beslutar om att inleda ett disciplinärende (kategori 4) med efterföljande beslut underrättas Finansinspektionen.

Beslut enligt kategori 3 och 4 offentliggörs som börsmeddelande i samband med publiceringen av Surveillance månadsrapport och publiceras på börsens webbplats.

Uppföljning

Uppföljning av synpunkter från tidigare granskning görs enligt följande:

1. Kategori 1, ingen uppföljning sker.
2. Kategori 2, börsen följer upp synpunkterna i kommande årsredovisning.
3. Kategori 3, begär börsen rättelse ska detta följas upp i kommande finansiell rapportering eller i enlighet med de kriterier som begäran omfattar. I övriga fall följer börsen upp synpunkterna i kommande årsredovisning.
4. Kategori 4, begär börsen omedelbar rättelse ska detta följas upp innan ärendet avslutas, beroende på ärendet och sanktionens art ska bolaget inkomma med åtgärdsplan som börsen följer upp i nästa års granskning.

Urval 2013

Genomgången omfattar de bolag som:

1. ingår i urvalet som bestäms inför varje år,
2. har noterats ett år bakåt i tiden (den s.k. ettårsuppföljningen), eller
3. på annan förekommande anledning bör bli föremål för granskning.

Urvalsprocessen följer gällande rutin för övervakning av finansiell rapportering och grundar sig på ett risk- och rotationsbaserat urval i enlighet med ESMA:s standarder om tillsyn och koordinering av finansiell information i Europa¹⁰.

Det riskbaserade urvalet avseende årsredovisningar grundas till stor del på de iakttagelser som erhålls i börsens löpande genomgång av bolagens delårsrapporter och övrig offentliggjord information. De iakttagelser som görs i granskningen är ofta direkt kopplade till redovisningsfrågor, som avsättningar, nedskrivningar, förvärv och jämförelsestörande poster. Andra faktorer som kan styra det riskbaserade underlaget är finansiella problem, markant verksamhetsförändring, stora ägarförändringar, stort medialt intresse, uppseendeväckande hög värdering eller dramatisk kursutveckling samt generella brister i bolagens informationsgivning. En stor del av det riskbaserade urvalet 2013 har utgått från bolagens redovisning av goodwill och rörelsesegment. Börsen kan också välja att granska avgränsade områden för ett bredare urval av bolag, t.ex. inom en viss bransch. I det riskbaserade urvalet granskas ofta en specifik del av årsredovisningen eller delårsrapporten.

Som ett komplement till det riskmässiga urvalet görs även ett rotationsmässigt urval (slumpmässigt) som säkerställer att alla emittenter granskas inom en femårsperiod. Börsen gör även en uppföljning av nyligen noterade bolag (s.k. ettårsuppföljning). I denna uppföljning ingår en genomgång av den finansiella rapporteringen vilket följs upp i börsens redovisningsövervakning.

Utöver ovanstående urval följer börsen upp föregående års granskningar som avslutades med kritik eller påpekande för att säkerställa att bolagen har beaktat börsens synpunkter i sin nästkommande årsredovisning. Börsen har även följt upp bolag där börsen i sin tidigare genomgång har noterat ett större antal brister som påkallat kommentarer från börsen sida. Ett stort antal brister i upplysningskraven kan tyda på brister i såväl rutiner och system för informationsgivning, vilket är i strid med bestämmelsen 2.4.3 i börsens Regelverk för emittenter¹¹.

Av nedanstående tabell framgår antalet granskade bolag under 2013, kategoriserade efter urvalsmetod:

	Aktie emittenter	Skuldebrevs emittenter	Totalt
Ej avslutade från undersökning 2012 slutförda under 2013		10	10
Rotationsmässigt urval 2012	26	10	36
Riskmässigt urval 2012	14		14
Ettårsuppföljning	6		6
Uppföljning 2012 undersökning	28		28
Avslutade	74	20	94

Inom EECS görs en åtskillnad mellan en fullständig granskning av årsredovisningen (full review) eller en delgranskning (partial review). En delgranskning avser granskning av endast en delårs- eller halvårsrapport (främst för skuldebrevsemittenter) eller om det på grund av den riskmässiga bedömningen endast sker en granskning av ett

¹⁰ Standard no 1 on Financial Information – Enforcement of Standards on Financial Information in Europe/Standard No 2 on Financial Information – Coordination of Enforcement Activities.

¹¹ Regelverk för emittenter NASDAQ OMX Stockholm 1 juli 2013.

specifikt delområde. Exempel på det sistnämnda är bolag där endast nedskrivning av goodwill har varit föremål för granskning samt uppföljning av kritikärenden och påpekanden från 2012. Av nedanstående tabell framgår fördelningen per typ av granskning:

	Typ av genomgång		
	Helt	Delvis	Totalt
Ej avslutade 2012		10	10
Urval 2013	37	47	84
	37	57	94

Följande bolag har granskats inom ramen för övervakningen 2013:

Rotationsmässigt urvalda	Riskmässigt urvalda	Ettårsuppföljning	Skuldebrevsemitter
Aerocrine Aktiebolag	Bong AB	Avega Group AB	AB Sveriges Säkerställda Obligationer ²
Alliance Oil Company Ltd	B&B TOOLS Aktiebolag ¹	Boule Diagnostics AB	Bilia AB ²
ASSA ABLOY AB	BillerudKorsnäs Aktiebolag ¹	CDON Group AB	Carnegie Investment AB ²
Axfood Aktiebolag	Consilium Aktiebolag ¹	Dedicare AB	Fast Partner AB ²
Axis Aktiebolag	Cybercom Group AB ¹	Transmode Holding AB	IKANO Bank AB ²
CTT Systems AB	Enea Aktiebolag ¹	Vitec Software Group AB	Kommuninvest i Sverige AB ³
Elos Aktiebolag	Eniro AB ¹		Royal Bank of Canada ²
Getinge AB	Image Systems AB ¹		Russian Real Estate Inv. Company AB ²
HMS Networks AB	KappAhl AB		Svensk Exportkredit AB ³
Industrial and Financial Systems, IFS Aktiebolag	Nolato Aktiebolag ¹		Volvofinans AB ²
Intrum Justitia AB	Oasmia Pharmaceutical AB		
Investmentaktiebolaget Latour	Opcon AB ¹		
Lundin Petroleum AB	ProfilGruppen AB ¹		
Melker Schörling AB	RNB RETAIL AND BRANDS AB ¹		
Micronic Mydata AB			
NOVOTEK Aktiebolag			
Phonera AB			
PROBI Aktiebolag			
Rezidor Hotel Group			
SCANIA Aktiebolag			
Shelton Petroleum AB			
SinterCast Aktiebolag			
Swedish Orphan Biovitrum AB			
Swedol AB			
Telefonaktiebolaget L M Ericsson			
ÅF, AB			
1) Granskningen avsåg en delfråga. 2) Granskningen avsåg halvårsrapporten 2013. 3) Granskningen avsåg både årsredovisningen 2012 och halvårsrapporten 2013			

Upplysningar i årsredovisning

Det finns en samsyn om behovet av översyn av de upplysningar som lämnas i årsredovisningarna. Antalet publikationer samt rapporter om detta har ökat, vilket även IASB har noterat. Flera gör gällande att det finns för många upplysningar av oväsentlig art. Att ta bort dessa ("cutting clutter" eller "losing the excess baggage" som några av rapporternas titlar anger) borde vara en av IASBs prioriteringar. Andra rapporter, inte minst från analytiker, är inte lika övertygande om att dessa upplysningar ska tas bort. Det handlar snarare om att förbättra upplysningarna genom att göra dem mer företagsspecifika.

Inom ESMA:s projektgrupp (som börserna deltar i) diskuteras denna fråga, vilket även kommer till uttryck i de fokusområden som valts ut inför nästa års granskning av årsredovisningar. Tillsynsmyndigheternas roll i processen ska dock förstås med hänsyn till deras uppgift. Att ändra upplysningskrav, ta bort nuvarande eller lägga till nya upplysningskrav, är per definition en uppgift för IASB (och andra normgivare). Redovisningstillsynens uppgift är att säkerställa att gällande regelverk följs. Det går inte alltid att utläsa från en årsredovisning om en upplysning borde anges eller ej. I dessa fall tillstår tillsynsmyndigheten bolaget frågor om postens eller upplysningens väsentlighet. Ibland tolkar mottagaren dessa frågor som faktiska krav på upplysningar. Detta kan också vara fallet, men det är i första hand företagsledningen som ska göra den väsentlighetsbedömning som är utgångspunkten i IFRS.

ESMA kommer granska de så kallade "boilerplate-upplysningarna". Boilerplate betyder att bolaget använder sig av standardiserad text, ibland i form av ett långt citat av texten i själva standarden, som inte återspeglar bolagets specifika situation. Exempel på sådana finns ofta i viktiga uppskattningar och bedömningar. Börserna har exempelvis noterat att det sällan råder en sådan osäkerhet om skatteberäkningen att denna särskilt måste belysas för att en läsare ska kunna fatta rätt investeringsbeslut.

IASB har sjösatt ett program för översyn av upplysningskraven. Ett antal förbättringar (som kan uppnås utan anpassning av nuvarande standarder) ligger till grund för ESMA:s fokusområden (se sidan 11). De första ändringarna i standarden har under tiden diskuterats i IASB och borde få sin definitiva utformning inom en snar framtid.

Sammanfattningsvis utgår ESMA (och börserna) från följande principer vid granskning av årsredovisningarnas upplysningar:

- väsentlighetsprincipen i IAS 1 innebär inte bara att väsentliga poster ska redovisas, men även att det kan vara bättre att utelämna oväsentliga upplysningar;
- att en standard är relevant för ett bolag behöver inte automatiskt betyda att alla upplysningskrav i standarden uppfyller väsentlighetskriterium;
- på ett antal ställen i IFRS krävs beskrivningar för att kunna bedöma bolagets val och antagandena vid redovisning. Sådana beskrivningar ska vara specifika för företaget, inte någon boilerplate text.

Europeiskt samarbete

Börserna deltar tillsammans med Finansinspektionen och NGM¹² i den internationella samordningen av redovisningstillsynen av noterade bolag inom EU. Detta arbete bedrivs inom ramen för ESMA. Börserna deltar i de av ESMA regelbundna anordnade möten mellan tillsynsmyndigheterna, European Enforcers Coordination Sessions (EECS). Samarbetet syftar till att främja en enhetlig tillämpning av IFRS-standarderna samt en enhetlig tillsyn.

EECS har en gemensam databas för registrering av viktiga beslut som fattas inom ramen för redovisningstillsynen i alla EU-medlemsländer. En del av besluten i tillsynsdatabasen offentliggörs, så att marknadsdeltagarna ska få information om vad de europeiska tillsynsmyndigheterna har tagit ställning till i redovisningstillsynen. Under 2013 publicerades två utdrag, "Extract from EECS's Database of Enforcement Decisions"¹³. Börserna rekommenderar de

¹² Nordic Growth Market.

¹³ 13th Extract from EECS's Database of Enforcement Decisions (3 april, ESMA/2013/444) och 14th Extract from EECS's Database of Enforcement Decisions (29 oktober, ESMA/2013/1545). Dokument är tillgängliga på ESMA:s webbplats, www.esma.europa.eu och även på börsernas webbplats.

noterade bolagen att även ta del av dessa beslut för att bedöma om besluten har en påverkan på bolagets redovisning. Som ett led i att koordinera tillsynen sker det en avstämning med ärenden i EECSs databas inför att viktiga beslut fattas. Det kan noteras att en viss förskjutning har skett, från att diskutera beslut som redan har fattats till att diskutera beslut inför att det ska fattas. Börsen rapporterar in överträdelse som avslutas med kritik eller avgörs av börsens Disciplinnämnd till databasen. Ett antal fall av börsens ärenden har också diskuterats på EECS-möten innan beslut har tagits för att säkerställa att ärendet skulle ha bedömts på samma sätt av övriga tillsynsmyndigheter. Vid skrivandet av denna rapport har sjutton ärenden, inom ramen för börsens tillsyn, rapporterats in till EECSs databas.

Börsen har under 2013 deltagit på sju av nio EECS-möten. EECS har träffat representanter av IFRS IC under två möten för att diskutera mer komplexa frågeställningar där det inte finns specifik vägledning i IFRS eller där det möts olika tolkningar. I en del fall resulterar diskussioner i ett formellt förfrågan av ESMA att ta ärendet på agenda. EECS deltar i många fall i konsultationer (så kallade "outreach activity") från IFRS IC genom att lämna information om hur vissa händelser eller transaktioner redovisas i praktiken inom EEA området.

ESMA avslutade sitt projekt om väsentlighet med publicering i februari 2013 av ett "feedback statement"¹⁴. Denna rapport överlämnades till IASB som input i den pågående debatten om att minska upplysningskrav. ESMA kommer därmed inte att utge några egna riktlinjer om väsentlighet.

Som framgår av avsnitt "Fokusområden för årsredovisningar 2013" nedan, har ESMA genom samarbetet i EECS publicerat ett par rapporter som redogör hur noterade bolag i Europa efterlever IFRS. Dessa initiativ ligger i linje med den pågående utvecklingen inom ESMA mot en mer koordinerat tillsyn inom EU.

Activity report 2012

ESMA publicerar årligen en sammanfattning av tillsynen över efterlevnaden av IFRS, baserad på aktiviteter inom EECS. Rapporten¹⁵ avseende 2012, som avser övervakningen av de finansiella rapporterna för 2011, publicerades i juli 2013. Av rapporten framgår bland annat att tillsynen (inom hela EU området) har resulterat i följande påföljder:

- ny (ändrad) årsredovisning, 35 (18) fall,
- offentliggörande av korrigerad information, cirka 160 (150) fall, och
- ändring i framtida finansiella rapporter, cirka 300 (420) fall.

De första två åtgärderna innebär att det aktuella bolaget namnges i samband med beslutet. I Sverige publiceras endast uttalanden av börsens Disciplinnämnden med det aktuella bolaget namngivet. Börsens kritikärenden kan till viss del jämföras med den andra kategorin i ovanstående lista eftersom de publiceras på börsens webbplats, dock i anonymiserad form. Börsens påpekanden kan jämföras med den sistnämnda gruppen. I dessa fall kommuniceras beslutet endast till bolaget i fråga. I cirka 300 fall gavs även anvisningar till emittenter för mindre väsentliga brister. Dessa kan jämföras med Börsens "Övriga kommentarer". De flesta tillsynsmyndigheter sammanfattar sina undersökningar på motsvarande sätt som börsen gör i denna årsrapport.

Fokusområden för årsredovisningar 2013

ESMA publicerade den 11 november 2013 ett dokument¹⁶ som beskriver de prioriterade fokusområdena inför granskning av årsredovisningar för 2013. Dessa fokusområden är:

- Nedskrivningsprövning av icke-finansiella tillgångar (IAS 36).
- Förmånsbestämda pensionsförpliktelser (IAS 19).
- Värdering och upplysningar om verkligt värde (IFRS 13).
- Upplysningar om redovisningsprinciper, bedömningar och uppskattningar (IAS 1).
- Redovisning och värdering av finansiella instrument och upplysningar om dess risker (IAS 39 och IFRS 7).

¹⁴ Feedback statement Consideration of materiality in financial reporting (ESMA/2013/218).

¹⁵ Activity Report on IFRS Enforcement in the European Economic area in 2012 (ESMA/2013/1022).

¹⁶ Public Statement European common enforcement priorities for 2013 financial statements, ESMA/2013/1634.

De angivna fokusområdena har valts utifrån den rådande ekonomiska situation där finanskrisen och försämrade konjunktur fortfarande påverkar de noterade bolagen. I dokumentet ges en mer detaljerad beskrivning av varför dessa områden anses vara kritiska. Gemensamt för fokusområdena är att de kräver uppskattningar av företagsledningen och att det därmed krävs upplysningar om hur dessa uppskattningar har gjorts. Detta för att en läsare av den finansiella rapporten ska ges möjligheten att bedöma bolagets situation. Dokumentet finns tillgängligt på börsens och ESMA:s webbplatser.

Nedskrivningsprövning av icke-finansiella tillgångar, främst goodwill, var också ett fokusområde under årets granskning. ESMA publicerade i januari 2013 en rapport¹⁷ om hur 235 emittenter inom EU uppfyllde upplysningskraven i IAS 36. Rapportens slutsats, att förbättring behövs för att läsaren ska kunna bedöma företagsledningens antaganden vid kassaflödesprognoser, ger anledning till att även under 2013 fokusera på nedskrivningstester. Det kan förväntas att fokus kommer att ligga på de bakomliggande beräkningarna och informationen om de företagsspecifika antagandena.

Fokusområdet för finansiella instrument avser främst de finansiella instituten, dock inte enbart. Även här resulterade samarbetet inom EECS i en rapport¹⁸ som jämför redovisningen i 39 av Europas största banker. Rapporten publicerades den 18 november 2013. Dokumentet finns tillgängligt på börsens och ESMA:s webbplatser.

Börsen kommer att genomföra granskningen av finansiella rapporter för 2013 med samma fokusområden som utgångspunkt. Avseende IAS 36 hänvisas också till årets kritik och påpekanden.

BÖRSENS IAKTTAGELSER

De iakttagelser som beskrivs i denna rapport baseras på konstaterade brister i enskilda bolag. Eftersom börsen endast undersöker ett urval av årsredovisningarna kan motsvarande brister även förekomma hos andra bolag. Börsen gör alltid en väsentlighetsbedömning av den aktuella bristen vilket påverkar börsens slutliga ställningstagande samt behovet av åtgärder från bolagets sida.

Vilken information som är väsentlig i slutändan är i högsta grad bolagsspecifik och det går därför inte att göra generella tolkningar av börsens iakttagelser. En avvikande iakttagelse i ett litet bolag eller i en viss bransch kan vara av väsentlig betydelse medan en motsvarande iakttagelse i ett annat bolag, verksamt i en annan bransch eller med annan storlek, kan vara uppenbart oväsentlig. Syftet med en vidare spridning av denna rapport är att underlätta för bolagen att utveckla och förbättra sin externa informationsgivning. Det är upp till det enskilda bolaget att bestämma om börsens iakttagelser även kan eller bör påverka bolagets finansiella rapporter om bolaget inte har varit med i årets undersökning.

¹⁷ European enforcers review of impairment of goodwill and other intangible assets in IFRS financial statements (ESMA/2013/2).

¹⁸ Comparability of IFRS Financial Statements of Financial Institutions in Europe (ESMA/2013/1664).

Resultat av årets granskning

Vid tidpunkten för denna rapport publicering har samtliga av årets 94 påbörjade granskningsärenden (se tabellen på sidan 8) avslutats. Ett bolag har avnoterats varför antalet slutskrivelser uppgår till 93. De avslutade ärendena är fördelade på följande kategorier:

	Kategori	Antal bolag
1	Utan anmärkning	73
2	Påpekande	14
3	Kritik	5
4	Disciplinnämnd	1
		93

En fördelning av börsens iakttagelser per standard finns på sidan 14. I kategori 1 (utan anmärkning) ingår 27 bolag av de 29 bolag som följdes upp till följd av föregående års granskning. Ett bolag avnoterades under året och det andra bolaget tilldelades kritik. Börsen kan därmed konstatera att tidigare lämnade iakttagelser har beaktats i nästan samtliga fall.

En slutskrivelse kan innehålla såväl påpekanden som kritik, men kategoriseras utifrån den allvarligaste bedömningen. I alla slutbrev, oavsett kategori, kan börsen delge bolaget noteringar av mindre väsentlig art (övriga kommentarer). De flesta av de bolag som har varit föremål för en fullständig granskning (se sidan 8) har delgivits sådana kommentarer. Avsnittet "*Övriga kommentarer*" på sidan 19 lämnas en förteckning av de mest förekommande punkterna.

Disciplinärenden under 2013

Börsen har överlämnat ett ärende till börsens Disciplinnämnd avseende Oasmia Pharmaceutical ABs ("bolaget") redovisning av återbetalningsskyldighet av milstolpbetalning. Disciplinnämndens bedömning avser försenad redovisning av ett uppsagt avtal med krav på återbetalning. Bedömningen bygger på brister i efterlevnaden av IAS 1, IAS 10 och IAS 34.

IAS 1

IAS 1 punkt 122 kräver redovisning av de bedömningar som företagsledningen har gjort när den tillämpar bolagets redovisningsprinciper. IAS 1 punkt 125 kräver redovisning av viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar vid rapportperiodens slut, som innebär en betydande risk för en väsentlig justering av de redovisade värdena för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår. Med beaktan av att återbetalningsskyldighet kunde föreligga från den 30 juni 2011 borde bolagets finansiella rapporter från och med årsredovisningen 2010/2011, daterad den 25 augusti 2011, ha innehållit information om detta förhållande samt upplysningar om varför företagsledningen ansåg att ingen avsättning behövdes redovisa för den föreliggande återbetalningsskyldigheten till motparten. Bolagets redovisning uppfyller därmed inte de krav som ställs i IAS 1 punkterna 122 och 125.

IAS 10

IAS 10, Händelser efter rapportperioden, ställer krav på antingen justeringar i de finansiella rapporterna eller i upplysningarna om händelser som inträffat under perioden mellan rapportperiodens slut och den dag då de finansiella rapporterna godkänns för offentliggörande (punkterna 1, 3, 8 och 19). Att motparten per brev sagt upp avtalet är ett sådant faktum som bolaget borde ha upplyst om redan i årsredovisningen 2010/2011.

IAS 34

Först i sin bokslutskommuniké 2011/2012, den 14 juni 2012, kommunikerade bolaget att samarbetsavtalet hade avslutats. Enligt IAS 34 punkt 15 ska en redogörelse lämnas för händelser och transaktioner som är av vikt för att förstå förändringar i bolagets finansiella ställning och utveckling sedan slutet av den senaste årliga rapporteringsperioden. Upplysning om att motparten hade sagt upp avtalet samt bolagets bedömning av den föreliggande återbetalningsskyldigheten och utvecklingen däri, skulle därför ha redovisats i delårsrapporterna för de mellanliggande kvartalen.

Kritikärenden under 2013

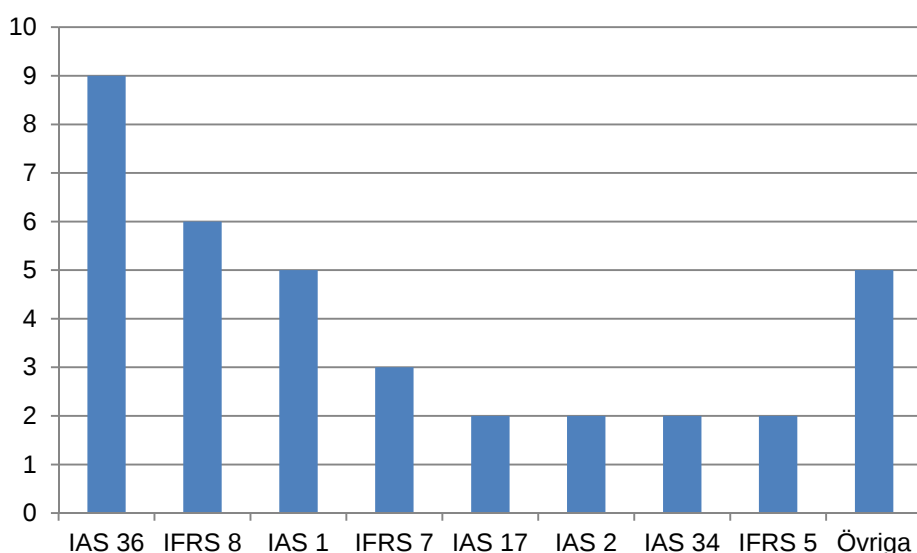
Unden 2013 har fem bolag tilldelats kritik. Ett bolag tilldelades kritik på grund av att bolaget inte har åtgärdat börsens påpekanden angående IFRS 7 och IFRS 8 i årsredovisningen 2011. Bolaget har inte heller anförut ett resonemang om att posterna var oväsentliga, vilket skulle ha kunnat motivera en annan bedömning av börsen.

I de övriga fall har börsen konstaterat brister i efterlevnaden av IFRS som är allvarliga eller avser för bolaget väsentliga poster. Vad som är väsentligt bedöms främst på grund av postens omfattning jämfört med bolagets balansomslutning, eget kapital och resultat. Tre bolag har delgivits kritik för otillräckliga upplysningar om genomförda nedskrivningar samt otillräcklig information om nedskrivningstester (IAS 36). Ett fall avser nedskrivningstest för ej i bruk tagna balanserade utvecklingskostnader, de övriga två fallen avser goodwill. I avsnittet "Noteringar per standard" beskrivs börsens noteringar.

Det femte bolaget fick kritik för redovisning avseende avvecklade verksamheter (IFRS 5).

Påpekanden

Under granskningen 2013 tilldelades 14 bolag påpekanden. Därtill har två av de bolag som har delgivits kritik även delgivits påpekanden på andra områden än de som kritiken avsåg. Mer än hälften av bolagen har delgivits påpekanden på mer än ett område. Som framgår från grafiken nedan är IAS 36 Nedskrivningar den standard som mest frekvent har lett till påpekanden.

Av grafiken ovan framgår fördelningen av antalet bolag som har tilldelats kritik och påpekanden per standard. En beskrivning av börsens viktigaste iakttagelser ges i det efterföljande avsnittet "Noteringar per standard". Gruppen "Övriga" avser enskilda påpekanden som fördelats på fem standarder. De mest relevanta punkterna är med i avsnittet "Övriga kommentarer".

Noteringar per standard

IAS 36 Nedskrivningar

Börsen har kritiserat tre bolag för otillräckliga upplysningar om genomförda nedskrivningar samt otillräcklig information om nedskrivningstester. Två av dessa fall avser goodwill. För det tredje bolaget handlade det om aktiverade utvecklingskostnader, där nedskrivning ska testas enligt IAS 36 punkt 10a (ej färdig för användning).

I de fall där posten goodwill är av mindre storlek eller där endast en del av upplysningarna saknas, har bolag delgivits påpekanden eller i några fall endast övriga kommentarer.

Ett bolag har angivit att upplysningar om genomförd nedskrivning i enlighet med punkt 130 inte lämnades på grund av att nedskrivning inte är väsentlig. Börsen noterar dock att bolaget inte lämnade de upplysningar som punkt 131 kräver i sådana fall. Beskrivningen av de händelser och omständigheter som lett till nedskrivningen (punkt 130a) är ibland knapphändig eller finns endast i förvaltningsberättelsen.

Upplysningar ska lämnas per kassagenererande enhet (KGE) eller grupper av enheter för vilken det redovisade värdet är betydande. Börsen har noterat att många bolag presenterar informationen på samma nivå som för de rapporterade segmenten. Enligt punkt 80 ska upplysningar lämnas per kassagenererande enhet (eller grupp av enheter) som motsvarar den lägsta nivå i på vilken goodwill övervakas i den interna styrningen i bolaget. En grupp av enheter får inte vara större än ett rörelsesegment före sammanslagning enligt definitionen i IFRS 8. Bolag som redovisar goodwill på ett mindre antal kassagenererande enheter än de redovisade segmenten förklarar ofta att det finns rörelsesegment där ingen goodwill har allokerats till. I många fall saknas en förklaring till varför allokering inte har skett på en lägre nivå än de rapporterade segmenten.

Informationen som ska lämnas avseende nedskrivningstester beskrivs i IAS 36 punkt 134 och IAS 1 punkt 129 avseende de bedömningar och uppskattningar som företagsledningen har gjort. I de flesta fall baseras återvinningsvärdet på nyttjandevärdet grundat på kassaflödesprognoser. IAS 36 punkt 134d kräver i dessa fall följande upplysningar (i någon förkortad form):

- (i) en beskrivning av varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sina kassaflödesprognoser.
- (ii) en beskrivning av företagsledningens metod för att fastställa det värde eller de värden som innefattas i varje viktigt antagande.
- (iii) den period över vilken företagsledningen har prognostiserat kassaflöden baserat på finansiella budgetar/prognoser.
- (iv) den tillväxttakt som används för att extrapolera kassaflödesprognoser bortom den period som täcks av de senast gjorda budgetarna/prognoserna.
- (v) den diskonteringssats eller de diskonteringssatser som tillämpas på kassaflödesprognoserna.

En del bolag har meddelats påpekanden eftersom de endast anger diskonteringssatsen och den långsiktiga tillväxttakten som viktiga antaganden. Tillväxttakt och diskonteringssats kräver separata och kvantifierade upplysningar enligt punkterna (iv) och (v) i 134d. Det borde därmed också vara tydligt att de lämnade upplysningarna om diskonteringssats och långsiktig tillväxttakt inte uppfyller kraven i punkt 134d(i).

Ett antal bolag lämnar ingen beskrivning alls eller använder sig av icke informativ information så som budget, intern uppskattning eller bästa uppskattning. Merparten av bolagen nämner någon form av EBIT. Ett antal bolag är mer specifika och anger som viktiga antaganden rörelsemarginal, utveckling av rörelsekapital eller marknadsandel, volym, pris, valuta etc. Sådana beskrivningar kommer närmare upplysningskravets syfte, som framgår av Exempel 9 (se hänvisning i IAS 36 punkt 137). Som även noterades vid ESMAs undersökning av nedskrivning av goodwill finns här en del att förbättra. Beskrivningarna är allmänt hållna ("*boilerplate*") och det framgår inte riktigt vilka av de omnämnda antagandena som är viktigast.

Upplysningar ska enligt punkt 134 lämnas per (grupp av) kassagenererande enhet(er). Bolagen lämnar sällan information på denna nivå och en motivering till varför samma antaganden används för flera eller alla

kassagenererande enheter har i flera fall lämnats först efter att börsen ifrågasatt redovisningen. Ett bolag har utelämnat fördelningen per kassagenererande enhet på grund av konkurrensskäl. I sitt svar på börsens fråga har bolaget redan angivit att sådant undantag inte finns och att information kommer att lämnas i kommande årsredovisning.

Punkt 134 d(ii) kräver en beskrivning av företagets metod för att fastställa det värde eller de värden som innefattas i varje viktig antagande. Många bolag anger detta i allmänna ordalag. Standarden är mer precis: *"...huruvida det värdet återspeglar tidigare erfarenheteroch, om så inte är fallet, hur och varför de skiljer sig från tidigare erfarenheter.."*. Börsen noterar att denna upplysning är viktig för att kunna bedöma bolagets nedskrivningstest. Utan mer specifik information är det svårt att uppfatta hur det antagna värdet förhåller sig till bolagets mål eller tidigare realiserade värden. Börsen kommer därför, som del av nästa års fokusområden, särskilt granska efterlevnaden på denna punkt.

Enligt IAS 36 punkt 55 samt A20 ska diskonteringssatsen anges före skatt. Börsen har noterat att ett antal av de undersökta bolagen inte anger om räntan är före eller efter skatt. Några bolag anger diskonteringssatsen efter skatt med hänsyn till att utkomsten av beräkningarna inte väsentligt avviker. Så vitt börsen förstår metodiken för beräkning av nyttjandevärdet borde nyttjandevärdet vara detsamma, oavsett om bolaget räknar med kassaflöden före skatt och diskonteringssats före skatt eller båda efter skatt. Det framgår av BCZ84 att krav på diskonteringssats före skatt de facto är en lättnadsregel.

IAS 36 kräver inte någon kvantifiering av de viktiga antagandena så länge det inte finns en risk för att en rimlig möjlig förändring i ett viktigt antagande skulle innebära att ett nedskrivningsbehov uppkommer, punkt 134f.

Punkt 134f kräver upplysningar om en rimlig möjlig förändring i ett viktigt antagande skulle innebära att enhetens redovisade värde skulle överstiga dess återvinningsvärde. I dessa fall krävs upplysningar om bl.a. det belopp med vilket återvinningsvärdet överstiger det redovisade värdet (headroom), det värde som är tilldelats det viktiga antagandet samt det belopp med vilket värdet för det viktiga antagandet måste ändras för att återvinningsvärdet ska motsvara enhetens redovisade värde. Denna bestämmelse avser hela nyttjandeperioden, dvs. inklusive den perioden som omfattas av slutvärdet. I fall att en sådan förändring kan uppstå under nästkommande räkenskapsår finns ett motsvarande upplysningskrav i IAS 1 punkt 129.

Börsens påpekanden avser främst att beskrivningen av de antaganden som har använts för de kassaflödesprognoser som omfattas av de senast gjorda budgetarna inte anges (punkt (i) ovan). Likaså finns det ofta ingen information om hur värdet för dessa antaganden har fastställts eller kan relateras till tidigare värden (se punkt (ii) ovan). En del bolag saknar jämförelseinformation, vilket är ett krav i IAS 1 punkt 38.

I två fall har bolagen i nedskrivningstesten räknat med nya investeringar (nya öppnade butiker). Börsen har påpekat att punkt 44 i IAS 36 klargör att kassaflödena ska uppskattas med utgångspunkt från tillgången i befintligt skick. Punkt 44b anger att förbättringar av tillgångens prestanda inte får räknas in.

Ett bolag har i beskrivningen av nedskrivningstestet gett uttryck för att goodwill och varumärke har testats på samma nivå. Av punkt 67 framgår dock att återvinningsvärdet i första hand ska fastställas för den individuella tillgången och först om detta inte är möjligt baserat på återvinningsvärdet för den kassagenererande enheten till vilken tillgången hör. Varumärken bedöms därför i första hand enligt metoden *"relief of royalty"*.

Börsen har i ett antal fall begärt att bolaget ska överlämna de bakomliggande kassaflödesberäkningarna och styrelsematerialet för att därigenom kunna bedöma bolagets redovisning av nedskrivningstestet. Detta har särskilt skett i de fall där nedskrivningarna har redovisats i delårsrapporter under 2013 utan att några indikationer fanns i årsredovisningen 2012, punkt 134f eller IAS 1 punkt 129. I några fall har börsen påpekat att mer information ska lämnas för att undvika att lämnad information i årsredovisningen feltolkas.

Två av de bolag som tilldelats kritik eftersom att diskrepansen mellan redovisat värde och nyttjandevärde var så ringa att en känslighetsanalys med alla detaljer i enlighet med punkt 134f borde ha lämnats.

Det tredje bolaget tilldelades kritik för att bolaget pga. föreliggande skillnader mellan kassaflödesprognoser och verkligt utfall borde ha genomfört ett mer realistiskt nedskrivningstest tidigare. Av punkt 34 framgår att företagsledningen ska bedöma rimligheten i de antaganden på vilka dess aktuella kassaflödesprognoser baseras på genom att analysera orsakerna till skillnader mellan tidigare kassaflödesprognoser och faktiska kassaflöden. Ett annat bolag har erhållit påpekande då de överlämnade månadsrapporterna ger intrycket av att kalibrering av kassaflödesprognoser med de faktiska kassaflödena kunde ha skett tidigare.

Börsen upprepar även hänvisningen till de fyra besluten som ESMA publicerade under 2012, som ger vägledning i hur tillsynsmyndigheterna ser på praxisen avseende diskonteringssats, känslighetsanalys, detaljeringsgrad av upplysningar per kassagenererande enhet och viktiga antaganden.¹⁹ Mot bakgrund av ESMA:s fokusområden för finansiella rapporter 2013 kommer börsen även i fortsättningen att granska tillämpningen av IAS 36.

IFRS 8 Rörelsesegment

De flesta påpekanden som börsen har lämnat avser de upplysningar som ska lämnas för bolaget i dess helhet (punkterna 31 – 34). Punkt 31 klargör att upplysningskraven gäller alla bolag, även de som endast redovisar ett rörelsesegment.

Flera bolag saknar upplysningar om intäkter från externa kunder för varje produkt och tjänst, eller varje grupp av likartade produkter och tjänster (punkt 32). Informationen får utlämnas om den saknas och kostnaden för att ta fram den skulle bli orimlig. Inget bolag har lämnat upplysningar om detta faktum. Börsen har noterat att beskrivningen i övriga delar av årsredovisningen oftast visar på att det finns olika produkter och tjänster.

Ett antal bolag har inte redovisat geografisk information om intäkter från externa kunder och anläggningstillgångar i överensstämmelse med punkt 33. Ofta saknas information om Sverige och om på vilken grund intäkter från externa kunder är hänförliga till enskilda länder.

Punkt 23 kräver att bolag ska redovisa ett resultatmått för varje segment. I ett fall har börsen påpekat att bolagets beskrivning av hur segment styrs inte överensstämmer med redovisade resultatmått. Börsen har noterat att många bolag redovisar, i det närmaste, hela resultaträkningen på segmentnivå. Även i dessa fall är det inte alltid tydligt vilket resultatmått företagsledningen använder i den interna styrningen. En mer företagsspecifik beskrivning kan förbättra förståelsen.

I ett fall har börsen påpekat att information om annan affärsverksamhet och om rörelsesegment för vilken separat information inte ska lämnas ska sammanföras i en separat kategori, "Övriga segment". Denna kategori ska enligt punkt 16 vara åtskild från övriga avstämningsposter. Detta underlättar även avstämningen mellan resultaten för alla segment och bolagets resultat före skatt (punkt 28).

Punkt 34 kräver att bolag lämnar information om i vilken mån det har större kunder. Om så är fallet ska vissa upplysningar lämnas. Ett antal bolag har inte lämnat denna information och åberopat konkurrensskäl för detta. Börsen påpekar dock att IASB avslutade sina överväganden om sådant undantag i BC 111 med slutsatsen att "a competitive-harm exemption was inappropriate".

I några fall lämnades information i förvaltningsberättelsen eller annan plats inom årsredovisningen, ofta i form av grafer. Börsen har påpekat att förvaltningsberättelsen inte är en del av de finansiella rapporterna enligt IFRS och att information ska lämnas i belopp och inte i grafisk eller relativ form.

IFRS 7 Finansiella instrument: upplysningar

Ett bolag har fått påpekande för bristande upplysningar om finansiella risker. IFRS 7 punkt 40 kräver en känslighetsanalys för varje typ av marknadsrisk. Även om bolaget beskrev hur valuta- och ränterisken hanteras, saknades uppgifter om hur resultat och eget kapital påverkas av rimliga möjliga förändringar i den relevanta riskvariabeln.

¹⁹ 12th Extract from the EECS's Database of Enforcement, ESMA/2012/656.

Ett annat bolag erhöll påpekande avseende brist i upplysningar om likviditetsrisk. Ett större antal bolag har även fått övriga kommentarer på samma område. Punkt 39 kräver att bolag lämnar (separata) löptidsanalyser för finansiella skulder som är derivat och för finansiella skulder som inte är derivat. Upplysningskravet om löptidsanalyser avser avtalade odiskonterade kassaflöden (Bilaga B punkt B11D). Detta innebär att både amortering och ränta ska räknas in. Börsen noterade att bolaget inte hade tagit hänsyn till avtalade räntebetalningar.

Det tredje ärendet avser avsaknaden av upplysningar i enlighet med punkt 10a om effekten av bolagets egen kredit risk vid värdering av skulder till verkligt värde.

IAS 1 Utformning av finansiella rapporter

Punkt 41 kräver vissa upplysningar när företaget ändrar uppställningen eller klassificeringen av poster i sina finansiella rapporter. Börsen har noterat att ett antal bolag genomför ändringar i jämförelsetal, både i årsredovisningar och i delårsrapporter, utan sådana upplysningar. I två fall har detta varit anledning till påpekande. Punkt 38 avser krav om jämförelseinformation, vilket ibland saknas, främst i upplysningarna om nedskrivningstest.

Ett bolag fick påpekande för att utformning av rapport över totalresultat och benämning på denna inte stämde överens. Punkt 81 reglerar vilka av de två alternativen för utformning som kan användas.

Ett bolag fick påpekande för att kortfristiga lån redovisades som långfristiga. Lånet förföll den 31 december, men eftersom den 31 december 2013 inte är en bankdag skulle återbetalning först ske den 2 januari 2014. Börsen delar inte uppfattningen att denna bedömning är i överensstämmelse med kravet på tolv månader i IAS 1 punkt 69. Dessutom ska lånet redovisas som kortfristigt i enlighet med IAS 1 BC38F eftersom konvertering av lånet redan kunde ske från den 1 januari 2012. Med hänsyn till lånets storlek i förhållande till balansomslutningen och då beskrivningen i noterna tydliggjorde den kortfristiga karaktären, stannade börsen i det här fallet vid ett påpekande.

Ett bolag fick påpekande för bristande upplysningar avseende omstruktureringsskostnader. Bolagets information i pressmeddelandet avvek i vissa avseende från den information som bolaget lämnade i bokslutskommunikén och förklarades ej heller i årsredovisningen. Upplysningar om kostnadernas innehåll och ändringar däri är ett exempel på den situation som avses i punkterna 125 och 129, och även i IAS 34 punkt 16Ad.

Andra påpekanden avser bister i upplysningar om kapitalhantering (punkt 134 och 135) och om kostnadernas karaktär i enlighet med punkt 104.

Med hänsyn till utformningen av resultaträkningen hänvisar börsen även till nedanstående notering avseende IAS 2.

Många bolag använder sig av intetsägande eller ospecifika beskrivningar av de bedömningar som företagsledningen har gjort vid tillämpning av redovisningsprinciper (punkt 122) och beskrivning av osäkerheter (punkt 129). Börsen hänvisar till avsnittet om "*Upplysningar i årsredovisning*" (se sidan 10) där även börsens ansats vid granskningen av årsredovisningen 2013 framgår.

IAS 17 Leasingavtal

IAS 17 punkt 35 kräver upplysningar om operationella leasingavtal. Börsen har noterat att ett bolag inte inkluderat lokalhyror i upplysningarna. Ett hyresavtal för lokaler uppfyller definitionen för leasingavtal och ska därför redovisas i enlighet med IAS 17. Börsen har även lämnat övriga kommentarer till några bolag för samma företeelse.

Ett bolag angav i förvaltningsberättelsen att en sale and leaseback-transaktion hade genomförts. Börsen noterade att bolagets vinst till stort berodde på reavinsten på denna transaktion och att årlig hyreskostnad inte var oväsentlig i förhållande till bolagets kostnader för operationell leasing. IAS 17 punkt 66 anger att sale and leaseback-transaktioner kan kräva separat upplysning enligt IAS 1. Börsen noterade att sådan upplysning saknades och att förvaltningsberättelsen inte är en del av de finansiella rapporterna enligt IFRS. Eftersom gränsdragning mellan operationell och finansiell leasing ofta är en komplicerad bedömning, är upplysning om bolagets bedömning och antagande i detta sammanhang ett exempel av de bedömningar som enligt IAS 1 punkt 122 ska lämnas.

IAS 2 Varulager

Två bolag har fått påpekanden för redovisning av avskrivning av utvecklingskostnader. De båda bolagen presenterar resultatet i en funktionsindeldad resultaträkning i enlighet med IAS 1 punkt 99, och redovisar kostnader för forskning- och utveckling i en separat rad efter bruttoresultatet. Av bolagens redovisningsprinciper framgår att avskrivning på utvecklingskostnader ingår i de presenterade FoU-kostnaderna och att avskrivning påbörjas när projektet genererar intäkter. Avskrivningen är därmed en del av kostnad för sålda varor och bör ingå i beräkningen av bruttomarginal.

Av IAS 38 punkt 99 framgår att avskrivningar på immateriella tillgångar som används i en tillverkningsprocess inbegrips i det redovisade värdet på varulager. Detta framgår även av IAS 2 punkterna 10 och 12. Upplyningskrav i IAS 2 punkt 38 medför att dessa avskrivningar ska presenteras som del av kostnad sålda varor. Det framgår även av IAS 1 punkt 103 att kostnad sålda varor ska presenteras skild från andra kostnader.

IAS 34 Delårsrapportering

IAS 34 punkt 16A kräver viss upplysning om betydande händelser och transaktioner som är av vikt för att förstå förändringar i bolagets finansiella ställning och utveckling. I ett fall har börsen noterat att informationen avseende omstrukturering i pressmeddelande, delårsrapport och årsredovisning inte stämde överens. Bolaget borde i detta fall ha förklarat vilka ändringar som har skett och varför dessa har skett för att möjliggöra för läsaren att förstå redovisningen. IAS 34 punkt 16Ad kräver att effekter av ändrade uppskattningar anges.

Se även börsens kommentar avseende punkt 15 under beskrivningen av disciplinärendet på sidan 13.

IFRS 5 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

IFRS 5 punkt 33a och IAS 1 punkt 82e kräver att resultat av avvecklade verksamheter redovisas i rapporten över totalresultat sammanslaget i ett enda belopp. Samma upplysningar ska lämnas för tidigare perioder enligt IFRS 5 punkt 34 samt för justeringar under innevarande år enligt IFRS punkt 35.

Ett bolag tilldelades kritik för sin redovisning. Bolaget har i årsredovisningen 2012 redovisat realisationsvinster avseende avyttrade verksamheter som en del av nettoomsättningen och inte som en separat post över avvecklade verksamheter i enlighet med IFRS 5 samt IAS 1. Bolaget har i delårsrapporterna endast redovisat resultatet för kvarvarande verksamheter i rapporten över totalresultat. Dessa rapporter uppfyller därmed inte de krav som ställs i IAS 1 och IFRS 5. Även bolagets femårsöversikt i årsredovisningen 2012 är felaktig eftersom realisationsvinsterna är inkluderad i nettoomsättningen och jämförelsetalen för tidigare år inkluderar den avvecklade verksamheten. Bolaget har i årsredovisningen 2011 samt i jämförelsetalen för 2011 i årsredovisningen 2012 redovisat de avvecklade verksamheterna i en särskild kolumn i rapporten över totalresultat. I rapporten ingår även en kolumn för den kvarvarande verksamheten och en totalkolumn. Den av bolaget valda presentationen i kolumner är inte utformad på ett sådant sätt att kravet i IFRS 5 punkt 33a och IAS 1 punkt 82e på redovisning i ett enda belopp uppnås. Även om detaljering i enlighet med punkt 33b framgår, är den valde presentationen otydlig.

Påpekande lämnades till ett annat bolag eftersom det först genom jämförelsetalen för 2011 i delårsrapporterna 2012 framkom att bolaget borde ha redovisat avvecklade verksamheter redan i 2011 års finansiella rapporter. Med hänsyn till den ringa omfattningen av tillgångar som borde ha redovisats separat i balansräkningen, i enlighet med IFRS 5 punkterna 6 och 41, bedömde bolaget posten som ej väsentlig. Börsen bedömde dock att effekten på resultaträkningen var så pass väsentlig att krav på redovisning i enlighet med IFRS 5 förelåg.

Övriga kommentarer

Börsen har formulerat en del av sina iakttagelser som övriga kommentarer. Börsen har i nästan alla slutbrev delgivit bolagen några sådana övriga kommentarer. Dessa kommentarer utgör dock enbart ett stöd för bolagets fortsatta redovisningsarbete och kräver ingen åtgärd i förhållande till börsen. I många fall har bolaget även åtagit sig att ändra eller komplettera upplysningarna i kommande finansiella rapporter. Bolaget bör dock bedöma upplysningens väsentlighet, särskilt med hänsyn till den pågående debatten och ändringar inom området (se avsnittet "Upplysningar i årsredovisning" på sidan 10).

I några fall avser avvikelserna samma områden som redan har tagits upp särskilt i avsnittet "*Noteringar per standard*". Dessa upprepas därför inte här. I nedanstående förteckning ingår även de fem standarder där endast ett bolag har delgivits påpekanden.

Börsen anger nedan, i någon förkortad form, de relevanta delarna av IFRS-bestämmelserna som avvikelserna och kommentarerna avser. Sammantaget bör noteringarna i avsnittet "*Noteringar per standard*" och nedanstående förteckning vara ett bra underlag för de noterade bolagen som önskar kvalitetssäkra sina finansiella rapporter.

IFRS 3 Rörelseförvärv

Bilaga B punkt 64g kräver upplysning om villkorad köpeskilling, så som belopp och beskrivning av överenskommelse och information om grund för fastställande av betalningsbelopp. Därtill krävs en uppskattning av intervall med möjliga utfall (odiskonterade).

Punkten B64e kräver en beskrivning av de faktorer som utgör goodwill. Sådan beskrivning är ofta intetsägende. I ett fall noterades påtagliga skillnader mellan beskrivningen i pressmeddelandet vid förvärvstillfället och upplysningen i årsredovisningen.

Punkt b64f kräver upplysning om verkligt värde vid överförd ersättning. Ibland saknas även information om förvärvets effekter på intäkter och resultat (punkt B64q).

Bilaga B punkt B67 kräver vissa upplysningar om anledningen varför och för vilka poster den första redovisningen av ett rörelseförvärv är ofullständig, även i delårsrapporten (IAS 34 punkt 16A.i). Många bolag betraktar förvärvskalkylen som preliminär under hela värderingsperioden, en tolv månaders period, vilket inte stämmer överens med kraven i punkt 45 (näst sista meningen).

Förvärvade tillgångar redovisas till verkligt värde (punkt 18), dvs. att inga ackumulerade avskrivningar redovisas.

Fortsatt anställning av säljande aktieägare kräver noggrann analys hur redovisning ska ske (punkterna B54 och B55). Detta är ett exempel som kan kräva upplysning i enlighet med IAS 1 punkt 122.

IFRS 6 Prospektering efter samt utvärdering av mineral tillgångar

IFRS 6 punkt 15 kräver att prospekterings- och utvärderingstillgångar ska klassificeras som materiella eller immateriella enligt tillgångarnas karaktär. Punkt 25 kräver att bolag ska behandla dessa tillgångar som ett eget tillgångsslag.

Upplysningens syfte är att redovisningen ska åtskilja producerande och ej producerande tillgångar i enlighet med branschpraxis.

IFRS 7 Finansiella instrument: upplysningar

Vissa upplysningar ska lämnas för kassaflödessäkringar (punkt 23).

Factoring påverkar upplysningarna (punkt 36).

IAS 1 Utformning av finansiella rapporter

Upplysningar om antaganden om framtiden och andra viktiga källor till osäkerheter i uppskattningar ska enligt IAS 1 punkterna 125 och 129 anges. Börsen har noterat att dessa upplysningar ofta är allmänt hållna, ibland anges endast att uppskattningar görs.

Upplysningar om bolagets mål, riktlinjer och processer för hantering av kapital ska enligt punkt 134 och 135 anges. Börsen har noterat att beskrivningen av kapitalhantering inklusive förklaringen av förändringar kan förbättras i flera fall. Det kan även noteras att mål ofta anges över en konjunkturcykel, men att det inte framgår var i konjunkturcykeln bolaget befinner sig och hur årets uppnådda mål förhåller sig till konjunkturcykeln.

IAS 7 Rapport över kassaflöden

Transaktioner hänförliga till investerings- och finansieringsverksamheter, som inte medför in- och utbetalningar, ska inte räknas in i kassaflödet (punkt 43). Separat upplysning om exempelvis finansiell leasing kan vara nödvändig för att läsaren ska förstå sambandet med anläggningsnoter och kassaflödesanalys.

Utbetalningar för förvärv av dotterbolag redovisas efter avdrag för förvärvade likvida medel (punkt 42).

IAS 8 Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel

Ett bolag har delvis infört ändringen i IAS 19. Att tillämpa en ny rekommendation delvis utgör ett frivilligt byte av redovisningsprinciper som kräver retroaktiv tillämpning samt vissa upplysningar i enlighet med IAS 8 punkt 29. Ett frivilligt byte av redovisningsprincip kräver att bolaget redogör för varför den nya tillämpningen leder till tillförlitlig och mer relevant information (punkt 29b) och en redovisning av de omständigheter som ledde till att retroaktiv tillämpning är praktisk ogenomförbar (punkt 29e). Börsen noterar att standarden vid ett frivilligt byte ställer högre krav än endast effekternas väsentlighet av effekterna: retroaktiv tillämpning kan endast undgå om den är praktisk ogenomförbar.

Uppskjuten skattefordran på grund av underskottsavdrag ska redovisas i den utsträckning avräkning mot framtida överskott kan ske (punkt 34).

I fall förluster redovisats under senare år krävs upplysning om de övertygande faktorerna som stödjer redovisningen (punkt 35). Börsen har i ett fall begärt in bolagets bakomliggande beräkningar som stödjer att aktivering kan ske.

Separata upplysningar om avdragsgilla temporära skillnader och belopp samt förfallotidpunkt för underskottsavdrag (punkt 81e – g).

IAS 17 Leasingavtal

Uppgift om minimileaseavgifter, variabla avgifter samt intäkter från leasing (punkt 35c).

IAS 19 Ersättningar till anställda

En del bolag har inte lämnat alla upplysningar i enlighet med punkt 120A, bland annat en femårsöversikt över erfarenhetsbaserade justeringar (punkt 120Ap) och avgifter för nästa år (punkt 120Aq)

IAS 19 punkt 78 kräver att räntesatsen för diskontering av pensionsförpliktelser ska fastställas på den marknadsmässiga avkastningen på förstklassiga företagsobligationer vid rapportperiodens slut. Av börsen rapport avseende övervakningen 2012 framgår att den svenska marknaden för bostadsobligationer kan anses vara tillräcklig djup och fungerande, och att dessa finansiella instrument därför fortsättningsvis bör användas som bas för beräkning av diskonteringsränta för svenska pensionsförpliktelser.

Av årets bolag kan ges följande indelning baserat på typ av pensionsplan:

	%
Förmånsbestämda planer	43
Avgiftsbestämda planer/Alecta	57
	100

Hälften av de bolag som har förmånsbestämda planer anger att bostadsobligationer används som bas för diskontering. De övriga bolagen har så en pass oklar beskrivning att det inte går att fastställa vilken bas som har hanterats. I några fall är upplysningarna aggregerade på koncernnivå, så att det inte går att fastställa vilken ränta som har hanterats för respektive plan.

I de flesta fallen har diskonteringsräntan minskat, några bolag har samma ränta som 2011. Skillnaden är relativ stor mellan bolagen (2 procent till 5,4 procent för 2011 och 2,1 procent till 4,3 procent för 2012). Ytterligare analys är svår att genomföra eftersom informationen i årsredovisningen inte är tillräcklig detaljerad.

Ändringar i IAS 19, särskilt i sättet hur upplysningskravet är utformat, har varit anledningen till att inte lägga ner mer resurser på denna fråga. Övergången till den reviderade IAS 19 2013 kommer vara föremål för granskning nästa år, i enlighet med de inom ESMA bestämda fokusområdena. Bolag med förmånsbestämda planer i Euro-zonen bör även ta del av de frågor som har behandlats av IFRS IC i ärendet.

IAS 24 Upplýsningar om närstående

Upplysning avseende närståenderelationer oavsett om transaktioner har förekommit eller ej (punkt 14).

Att transaktioner görs på marknadsmässiga grunder ger inget undantag från kravet på upplysningar om belopp och karaktär av transaktioner med närstående (punkt 18).

IAS 32 Finansiella instrument: klassificering

Punkt 15 samt punkterna VT13-14J och VT25-29A anger vilka villkor som ska beaktas vid klassificering av preferensaktier. Bolagets ställningstagande om redovisning ska ske som skuld eller eget kapital och motiveringen därtill är ett exempel på upplysningar som ska lämnas i enlighet med IAS 1 punkt 122.

IAS 38 Immateriella tillgångar

Upplysning om de faktorer som stödjer bedömningen att nyttjandeperioden är obestämbar (punkt 122a).

IAS 39 Finansiella instrument: redovisning och värdering

Kostnader för emittering av ett lån som ska redovisas enligt upplupet anskaffningsvärde ska redovisas som minskning av lånet och inte som förutbetalda kostnader (punkt 43).

Årsredovisningslagen

Styrelsens förslag till riktlinjer som ska gälla för tiden från nästa årsstämma (6 kap. 1a§ punkt 2). Det är ibland oklart om upplysningarna avser årets riktlinjer eller föreslagna riktlinjer.

Upplysningar om begränsningar i aktiernas överlåtbarhet på grund av bestämmelse i lag eller bolagsordning (6 kap. 2a§ punkt 2).

Lagen om värdepappersmarknaden

Titel för samtliga personer som skriver under årsredovisningen (16 kap. 9§). Börsen har noterat att några bolag tar med intygandemeningen i förvaltningsberättelsen. Även om varken Lagen om värdepappersmarknaden eller Årsredovisningslagen är specifik vad gäller placering av intygandemeningen är praxis att den finns i slutet av årsredovisningen.

KONTAKTUPPGIFTER

Kontaktuppgifter till bolagsövervakningen

NASDAQ OMX Stockholm AB

Tullvaktsvägen 15

105 78 Stockholm

iss@nasdaqomx.com

Telefon +46 8 405 70 50

Publicering på börsens hemsida

Rapporten finns på börsens hemsida tillsammans med kritikärenden som publiceras i anonymiserat form:

<http://www.nasdaqomx.com/listing/europe/surveillance/stockholm/decisionsforcompaniesfinancialreporting>